

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra DE FREMMEDE

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 133. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald06val-shoot-idm140353511817120/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

deres Fiender, og enhver som de troede sig berettigede til at behandle saaledes, som deres kjæreste, deres kosteligste Eyendom, hvorover de undertiden yttrede meer Jalousie end over deres Kjæresters Hjerter, som deres behageligste Tidsfordriv, hvori de ingenlunde, undte andre at tage Deel — Jeg meente, at ligesom ingen kan kaage Herr Persille, en Kjødsuppe tilpas, uden han selv i egen kjærlingagtige Person; ligesom ingen kan kjæmme Frøken Vovvovs SkjødeHund tilpas, uden hun selv med sin alabasterne Haand, saaledes fandtes der dem, hvis Fiender ingen kunde bagtale tilpas, men som nødvendig maatte bearbejde dem med deres egne Tunger, om det ellers skulde gøres til Gavns, og om de skulde have nogen Fornøjelse deraf — Jeg troede at den omtalte Fremmede var en af disse, og at han havde anseet hver Klik, som de øvrige satte paa hans Fiendes Ære for et IndGreb i sine Rettigheder — og dem selv, for KrybeSkytter der jagede paa hans Vildbane; mod hvilke han da naturlig viis af alle Kræfter maatte forsvare det Vildt, som han selv agtede at fortære —

Magister Jeppc meente, at han fuldkommen vel havde vidst at betjene sig, af det bekjendte:

Tolluntur in altum,

Ut lapsu graviores ruant.

»De blive løftede høyt i Veiret, for at falde desto dybere«; og at det var en Figur i Bagtalelses Kunsten, der altid anbragtes med Fordeel, naar man roeste sin Fiende først en Tidlang, deels for derved at vinde Anseelse af Upartiiskhed og Troeværdighed, naar man siden sagde: hvor har jeg ikke bedraget mig; deels for at venne Mængden ufornærkt til at vente og fordre meget af den Person, som man vilde skade; da den i sliq Fald bliver destomeer || forbittred, naar den finder intet, uden det modsatte af alt hvad den haabede, og sjelden undlader, at hævne sig med desto større Foragt,

over dem, som engang tilbedrog sig dens Høytelse, og saaledes ydmygede den Indbildning, som enhver i sær havde om sin Skarpsigtighed — Denne Formodning syntes os andre for studeert og unaturlig —

De fleste troede, at den Fremmede kun havde vildet forhverve sig en Anseelse af Ædelmodighed, ved at forsvare sin Fiende, da han, efter sine egne Ord, kunde gjøre det sikkert og uden Bekostning — det er at sige, uden Frygt for at gavne ham saa synderlig dermed — Vor Franskmand Herr Gaillard, var i Grunden enig med Præsidenten, at Modsigelses Aand allene havde drevet denne Bagtalere til engang at være den Fraværendes Advokat; men, som jeg troer, for Herr Panthakaks Skyld drev han sine Formodninger noget videre — Her er, sagde han, altforægte, alt for stærke Træk af Menniske-Fienden, til at vi skulde miskjende ham — Vi har kun nødig, at følge hans egne Ord, for at blive overbevillste om, at han allene har forsvart en, for at ærgre, ydmyge og efter Evne at skade mange; og hans HovedMaxime er uden Tvivl, ikke at skaane nogen — Dem, Herr Fiskal, blev han ved, har han kun betjent sig af i Trang, sans comparaison, som en Patient, der har for megen Galde, betjener sig af sit — — af sit — sauf le respect — mille pardons Monsieur le Fiscal — — her gik Herr Gaillard imod Gascognernes Natur noget i Staac, af Forvirrelse over den Uhøflighed, som han uformodentlig befandt sig saa nær ved at begaae — Enfin, sluttede han endelig, da Herr Panthakak havde hjulpet ham paa Veyen igjen, ved et O, der var tre Alen langt, han havde tilforladelig bagtalt Dem med, dersom han kun havde havt nogen at bagtale Dem for — Jeg er overbeviist derom, svarede Herr Panthakak — Men det, som De maaskee ikke mærker, er, at jo hesligere, jo giftigere De kan forestille den Fremmedes Hjerter, desto meer smigre De mig, desto meer bidrage De